

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL RIMOS PETRUŠKIENĖS 2020 M. LIEPOS 21 D. SKUNDO „DĖL VYRIAUSIOSIOS
RINKIMŲ KOMISIJOS ĮGALIOTO KOMISIJOS NARIO TAURO RUTKŪNO 2020 M.
LIEPOS 20 D. SPRENDIMO NR. 2-800 (7.9) „DĖL ATSIKAKYMO ĮREGISTRUOTI
POLITINĘ PARTIJĄ TVARKA IR TEISINGUMAS SAVARANKIŠKU POLITINĖS
KAMPANIJOS DALYVIU“**

2020 m. rugpjūčio 5 d. Nr. Sp-121
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – Komisija) gavo Rimos Petruškienės 2020 m. liepos 21 d. skundą „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgalioto komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ panaikinimo“. Skunde buvo prašoma panaikinti Komisijos įgalioto Komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimą Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ ir įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu.

Skunde buvo nurodoma, kad: *„iki 2020 m. birželio 5 d. iš partijos Tvarka ir teisingumas pirmininko ir pirmininko pavaduotojų atsistatydino visi šias pareigas užėmę, pagal partijos Tvarka ir teisingumas įstatus išrinkti Kongrese asmenys (įstatų 5.1.4., 5.1.5. papunkčiai). Pagal partijos Tvarka ir teisingumas įstatų 5.7 papunktį „Pirmininko įgaliojimai taip pat pasibaigia pirmininkui atsistatydinus ir / ar išstojus iš partijos. Šiais atvejais organizuojami nauji pirmininko rinkimai, pagal Tarybos patvirtintą tvarką, išrinktas pirmininkas patvirtinamas neeiliniame kongrese. Pagal partijos Tvarka ir teisingumas įstatų 5.8. papunktį „Pirmininkui įgaliojimai taip pat pasibaigia pirmininkui atsistatydinus ir/ar išstojus iš partijos. Šiais atvejais organizuojami nauji pirmininko rinkimai, pagal Tarybos patvirtintą tvarką, išrinktas pirmininkas patvirtinamas neeiliniame kongrese. Pagal Tvarka ir teisingumas įstatų 5.8. papunktį „Pirmininkui atsistatydinus iki kito pirmininko išrinkimo jo pareigas atlieka valdybos paskirtas vienas iš pirmininko pavaduotojų. Pavaduotojų įgaliojimai baigiasi atšaukus pirmininką, kongresui pirmininko teikimu atšaukus atitinkamus pavaduotojus ar jiems atsistatydinus. Šiuo atveju taryba pirmininko teikimu laikinai skiria pirmininko pavaduotojus į iki artimiausio kongreso atsilaisvinusias vietas“*. Skunde taip pat nurodoma, kad: *„Almantas Petkus 2019 metų pabaigoje buvo Tarybos paskirtas partijos Tvarka ir*

teisingumas pirmininko pavaduotoju. Tačiau jo įgaliojimai pasibaigė pagal partijos Tvarka ir teisingumas įstatų 5.8. papunktį įvykus artimiausiam kongresui (2020.06.06). Partijos Tvarka ir teisingumas kongresas Almanto Petkaus nei pirmininko pavaduotoju, nei partijos pirmininku neskyrė / neišrinko“. Skunde remiamasi partijos Tvarka ir teisingumas įstatų 5.14, 5.15, 5.18, 5.19 papunkčiais ir nurodoma, kad: „Susiklosčius tokiai situacijai, kai partijos pirmininkas tapo kitos politinės partijos nariu ir neteko pirmininko įgaliojimų (5.8. papunktis), partijos pirmininko pavaduotojai irgi neteko įgaliojimų (Almantas Petkus, vienintelis jų, išlikęs politinės partijos Tvarka ir teisingumas nariu, - pagal 5.8. papunkčio normą „įgaliojimai baigiasi (...) iki artimiausio kongreso) vadovaudamasis 5.8. papunktyje numatytais įgaliojimais (5.8. „taryba (...) laikinai skiria pirmininko pavaduotojus į iki artimiausio kongreso atsilaisvinusias vietas“), 2020 07 16 partijos Tvarka ir teisingumas Taryba, kuri be kita ko įstatų 5.9. papunktį „Tarp kongresų taryba yra aukščiausias partijos organas“, o pagal 5.9.2. papunktį „tvirtina partijos pirmininko rinkimų tvarką“ priėmė sprendimą (Priedas 2) paskirti partijos Tvarka ir teisingumas laikinuosius pirmininko pavaduotojus ir laikinąjį pirmininką“. Skunde nurodoma, kad remtis partijos įstatų 5.8 papunkčiu negalima, nes: „pati valdyba po 2020 06 06 įvykusio partijos kongreso negalėjo priimti nė vieno valdybos sprendimo, nes 1) įstatatai nustato minimalų valdybos narių skaičių (11) ir 2) kvorumą – jei dalyvauja daugiau kaip pusė (6) (5.14, 5.15., 5.18 įstatų papunkčiai). Valdyba negalėjo funkcionuoti, nes tik 2 jos nariai buvo politinės partijos Tvarka ir teisingumas nariais“. Skunde taip pat nurodoma, kad: „pagal įstatų 5.9. papunktį „Tarp kongresų taryba yra aukščiausias partijos organas“, ir vadovaudamasi 5.8. papunktyje numatytais įgaliojimais taryba (...) laikinai skiria pirmininko pavaduotojus į iki artimiausio kongreso atsilaisvinusias vietas (t. y. į pirmininko pavaduotojo, laikinai einančio pirmininko pareigas vietą). Todėl Tarybos paskirta laikinai einančia partijos pirmininko pareigas Rima Petruškienė gali būti laikoma tinkama partijos Tvarka ir teisingumas atstove, įgaliota pasirašyti prašymą dėl partijos įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu, o jos paskyrimas laikinąja partijos pirmininke atitinka partijos įstatymų 5.8. papunktyje įtvirtintos laikinojo partijos pirmininko skyrimo procedūrą“.

Komisija 2020 m. liepos 23 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-113 „Dėl atsisakymo nagrinėti Rimos Petruškienės 2020 m. liepos 21 d. skundą „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgalioto komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ panaikinimo“, kuriuo Komisija konstatavo, kad „Teisę pateikti skundą dėl Komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimo Nr.: 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ turi tik politinės partijos Tvarka ir teisingumas pirmininkas arba kitas jo pareigas einantis asmuo. Tokio skundo Komisija nėra gavusi, o iš surinktų įrodymų matyti, kad partija Tvarka ir teisingumas neplanavo

įsiregistruoti savarankišku 2020 m. balandžio 10 d. pasidėjusios 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu.“

2020 m. liepos 29 d. Partijos Tvarka ir teisingumas atstovė Rima Petruškienė su skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, prašydama panaikinti Komisijos 2020 m. liepos 23 d. sprendimą Nr. Sp-113 „Dėl atsisakymo nagrinėti Rimos Petruškienės 2020 m. liepos 21 d. skundą „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgalioto komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ panaikinimo“.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. liepos 31 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. eR-3-520/2020, nurodyta, kad *„Skundo priėmimo stadijoje, spręsdama procedūrinio pobūdžio klausimą, t. y. ar skundas nagrinėtinas Komisijoje, atsisakydama nagrinėti skundą, kartu išreiškė poziciją, ir dėl partijos laikinojo pirmininko paskyrimo ir asmens, kuris vykdė pirmininko pareigas, teisės paduoti prašymą registruoti partiją kampanijos dalyve, nors nenagrinėjo ir nevertino 2020 m. liepos 20 d. sprendime bei skunde išdėstytų faktinių ir teisinių aplinkybių [...] Minėta išvada dėl Partijos laikinojo pirmininko paskyrimo ir / ar asmens, turinčio (turėjusio) teisę paduoti prašymą galėtų būti daroma, tik išnagrinėjus 2020 m. liepos 20 d. sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, įvertinus visas teisiškai reikšmingas aplinkybes, susijusias su partijos vienasmeniu valdymo organu (Partijos pirmininku), bei kitas teisiškai reikšmingas aplinkybes šiam klausimui išspręsti“.*

Komisija, susipažinusi su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. liepos 31 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. eR-3-520/2020, išnagrinėjo Rimos Petruškienės 2020 m. liepos 21 d. Komisijai pateiktą skundą dėl Partijos Tvarka ir teisingumas neregistravimo savarankiška politinės kampanijos dalyve.

Komisija, spręsdama klausimą dėl politinės partijos registravimo savarankiška politinės kampanijos dalyve, remiasi Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 3 straipsnio imperatyviomis nuostatomis, numatančiomis, kad savarankišku politinės kampanijos dalyviu Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose gali būti registruojama politinė partija, vienmandatėje rinkimų apygardoje politinės partijos iškeltas kandidatas ir asmuo, numatantis išsikelti kandidatą į Seimo narius. Atsižvelgiant į tai, prašymą (teikimą) dėl įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu Komisijai turi pateikti atitinkamai partijos pirmininkas (kai savarankišku politinės kampanijos dalyviu prašoma įregistruoti politinę partiją), partijos pirmininkas arba jo įgaliotas asmuo (kai savarankišku politinės kampanijos dalyviu prašoma įregistruoti politinės partijos vienmandatėje rinkimų apygardoje keliamą kandidatą) ir asmuo, numatantis išsikelti kandidatą į Seimo narius.

Komisija 2020 m. liepos 20 d. gavo politinės partijos Tvarka ir teisingumas pirmininkės Rimos Petruškienės pasirašytą prašymą įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas

savarankišku 2020 m. balandžio 10 d. prasidėjusios 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu. Kartu prie prašymo pridėtos politinės partijos Tvarka ir teisingumas įstatų (2018 m. lapkričio 7 d. redakcija) ir 2020 m. liepos 16 d. vykusio politinės partijos Tvarka ir teisingumas tarybos posėdžio protokolo kopijos. Šie dokumentai buvo perduoti Komisijos nariui Taurui Rutkūnui spręsti klausimą dėl politinės partijos Tvarka ir teisingumas įregistravimo 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų savarankišku politinės kampanijos dalyviu.

Komisija taip pat gavo politinės partijos Tvarka ir teisingumas 2020 m. liepos 21 d. raštą Nr. S-20/7/21 „Dėl partijos Tvarka ir teisingumas duomenų naudojimo“, kuriuo Komisija buvo informuota, kad „partija Tvarka ir teisingumas nesiregistravo savarankišku politinės kampanijos dalyviu. Partijos vardu pasinaudojo kiti asmenys.“

Komisija gavo politinės partijos Tvarka ir teisingumas 2020 m. liepos 22 d. raštą Nr. S-20/7/22 „Dėl partijos Tvarka ir teisingumas sąskaitos“, kuriuo Komisija papildomai informuota, kad „pasinaudojus negaliojančiu dokumentu partijos Tvarka ir teisingumas vardu atidaryta sąskaita Šiaulių banke Nr. LT977180300007700906, nuo 2020 m. liepos 22 d. yra uždaryta“. Komisijai buvo pateikti nurodytos sąskaitos uždarymą patvirtinantys dokumentai.

Komisija taip pat gavo politinei partijai Tvarka ir teisingumas 2020 m. liepos 20 d. išduotą Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro išplėstinį išrašą, patvirtintą valstybės įmonės Registrų centro antspaudu (Nr. 38) ir pasirašytą Rytų Lietuvos klientų aptarnavimo centro Vilniaus 1 klientų aptarnavimo grupės specialistės Simonos Lopinytės, apie partijos Tvarka ir teisingumas valdymo organo narius. Remiantis išraše esančiais oficialiais Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro duomenimis, kurie turi *prima facie* galią, Rima Petruškienė nebuvo įregistruota jokio šios partijos valdymo organo nariu.

Kadangi Juridinių asmenų registre nėra įrašų, patvirtinančių, kad Rima Petruškienė yra įregistruota partijos Tvarka ir teisingumas pirmininke ir turi teisę šiai partijai oficialiai atstovauti, Komisija, priimdama sprendimą dėl šios partijos neregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu, turi vertinti partijos pateiktus dokumentus neviršydama savo kompetencijos ir įsitikinti, kad prašymą priimti atitinkamą sprendimą pateikė teisėtas partijos atstovas.

Partijos Tvarka ir teisingumas įstatų (toliau – Įstatai) 5.8 papunktyje aptariamas baigtinis atvejų, nusakančių partijos pirmininko pavaduotojų įgaliojimo pabaigą, sąrašas: 1) atšaukus partijos pirmininką (pagal Įstatų 5.7 papunktį, kai už pirmininko atšaukimą nepasibaigus kadencijai balsuoja 2/3 partijos kongreso dalyvių); 2) partijos kongresui pirmininko teikimu atšaukus pirmininko pavaduotoją; 3) pirmininko pavaduotojui atsistatydinus. Pažymėtina, kad Įstatuose nenurodyta, jog taip pat nutrūksta ir laikinai pirmininko pavaduotojais paskirtų asmenų įgaliojimai, jeigu artimiausiame partijos kongrese neišsprendžiamas nuolatinių pirmininko pavaduotojų paskyrimo

klausimas. Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad šie asmenys toliau eina pirmininko pavaduotojo pareigas tol, kol partijos kongresas išspręs pirmininko pavaduotojų klausimą.

Pagal Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo 8 straipsnio 3 dalį, politinių partijų Juridinių asmenų registruoti pateikiamų duomenų tikrumą patvirtina Teisingumo ministerija. Atsižvelgiant į tai, kol nėra atitinkamos Teisingumo ministerijos išvados, partijos valdymo organų sudėtys negali būti registruojamos Juridinių asmenų registre ir šių valdymo organų priimti sprendimai neturi teisinės galios tretiesiems asmenims.

Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Komisijai elektroniniu paštu atsiųstas partijos Tvarka ir teisingumas 2020 m. liepos 21 d. raštas Nr. S-20/7/21 yra surašytas ant partijos Tvarka ir teisingumas firminio blanko, patvirtintas partijos antspaudu ir pasirašytas šios partijos pirmininko pavaduotojo ir atsakingojo sekretoriaus Almanto Petkaus. Komisijoje gautas partijos Tvarka ir teisingumas pirmininko Remigijaus Žemaitaičio 2020 m. balandžio 7 d. įgaliojimas, kuriuo Almantas Petkus iki 2020 m. gruodžio 31 d. yra įgaliojamas atstovauti partijai Komisijoje ir atlikti visus su Partija Tvarka ir teisingumas susijusius veiksmus, taip pat patvirtintas Almanto Petkaus parašas. Atsižvelgiant į tai, Komisijai nekyla abejonių, kad elektroniniu paštu pateiktos šių dokumentų kopijos atitinka nurodytų dokumentų originalus, o atitinkamus dokumentus pasirašę asmenys teisėtai atstovauja atitinkamoms organizacijoms. Priešingai, Rimos Petruškienės teikiami partijos Tvarka ir teisingumas dokumentai nesurašyti ant partijos Tvarka ir teisingumas firminio blanko ir nepatvirtinti šios partijos antspaudu.

Komisija taip pat gavo Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro išplėstinio duomenų 2020 m. liepos 30 d. išrašą, kuriame nurodoma, kad politinės partijos Tvarka ir teisingumas teisinis statusas yra likviduojamas juridinis asmuo ir kad iš trijų asmenų Almanto Petkaus (pirmininkas), Editos Karčiauskienės ir Vytauto Jučiaus yra sudaryta likvidacinė komisija. Rimos Petruškienės šiuose partijos dokumentuose nėra, todėl Komisija neturi pagrindo spręsti apie jos įgaliojimus.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 37 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad „Kandidatus į Seimo narius gali kelti daugiamandatėje ir vienmandatėse rinkimų apygardose partija, įregistruota pagal Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymą (toliau – Politinių partijų įstatymas) ne vėliau kaip likus 185 dienoms iki rinkimų, atitinkanti Politinių partijų įstatymo reikalavimus dėl partijos narių skaičiaus ir neturinti partijos, kuriai inicijuojamas likvidavimas, ar likviduojamos partijos teisinio statuso.“

Kadangi Partijai Tvarka ir teisingumas yra įregistruotas likviduojamos partijos statusas, todėl ji 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose negali kelti kandidatų į Seimo narius.

Komisija, nagrinėdama Rimos Petruškienės Komisijai 2020 m. liepos 21 d. pateiktą skundą ir jame išdėstytus argumentus dėl partijos Tvarka ir teisingumas neregistravimo savarankiškai

politinės kampanijos dalyviu, dar kartą išanalizavo partijos Tvarka ir teisingumas įstatus bei esamą teisinį reglamentavimą.

Teisę pateikti prašymą registruoti politinę partiją savarankišku politinės kampanijos dalyviu pagal Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 3 straipsnio imperatyvias nuostatas turi tik teisėtas politinės partijos pirmininkas arba kitas teisėtai jo pareigas einantis asmuo.

Nors Rima Petruškienė Komisijai pateiktame skunde nurodė, kad pagal partijos Įstatų 5.9 ir 5.9.2 papunkčius partijos Tvarka ir teisingumas Taryba gali paskirti partijos laikinuosius pavaduotojus ir laikinąjį pirmininką, Komisijos nuomone, remiantis partijos Tvarka ir teisingumas Įstatų 5.8 papunkčiu sprendimą dėl laikinojo partijos pirmininko turi priimti partijos Valdyba, bet ne partijos Taryba, į kurios kompetenciją neįeina partijos laikinojo pirmininko paskyrimo klausimai.

Todėl politinės partijos Tvarka ir teisingumas Tarybos 2020 m. liepos 16 d. sprendimu laikinąją politinės partijos Tvarka ir teisingumas pirmininke patvirtinta Rima Petruškienė, priešingai negu teigiama pirmiau minimame Rimos Petruškienės skunde, dėl partijos Įstatuose įtvirtintų procedūrinių pažeidimų negali būti laikoma tinkamai ir teisėtai išrinkta šios politinės partijos atstove bei teisėtai politinės partijos Tvarka ir teisingumas pirmininko pareigas einančiu asmeniu, tai reiškia, kad ji nebuvo įgijusi teisės Komisijai teikti prašymo partijos Tvarka ir teisingumas vardu registruoti šią politinę partiją savarankišku politinės kampanijos dalyviu, o kitų teisėtai veikiančių ir tinkamai įgaliotų asmenų prašymų registruoti partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu Komisija teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais nebuvo gavusi.

Be to, iš Komisijos turimų duomenų ir įrodymų matyti, kad politinė partija Tvarka ir teisingumas iš viso neplanavo įsiregistruoti savarankišku 2020 m. balandžio 10 d. prasidėjusios 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 5 straipsnio 6 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Palikti nepakeistą Komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. priimtą skundžiamą sprendimą Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“, o Rimos Petruškienės 2020 m. liepos 21 d. skundą „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgalioto komisijos nario Tauro Rutkūno 2020 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. 2-800 (7.9) „Dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją Tvarka ir teisingumas savarankišku politinės kampanijos dalyviu“ panaikinimo“ atmesti kaip nepagrįstą.

Šis Komisijos sprendimas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

Pirmininkė

Laura Matjošaitytė